

Trekryper *Certhia familiaris*

Global utbredelse

Trekryperen er en holarktisk art utbredt i det meste av Europa (bortsett fra Spania) og Asia i et belte til Japan. I Amerika finnes den fra Alaska og Canada mot sør til Mexico og Nicaragua.

Nominatformen *familiaris* hekker i Fennoskandia, Øst-Europa og Russland, *macroductyla* i det meste av Danmark og Mellom- og Vest-Europa, og *britannica* på De britiske øyer. I alt finnes ca. 23 underarter.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Trekryperen hekker vanlig til meget fåtallig nord til Bardu i Troms. Den finnes i all slags skog, men er først og fremst en lavlandsfugl som hekker i størst antall i eldre barskog. Mest tallrik er den på Østlandet og i Trøndelag. Utbredelsen på Vestlandet og Sørlandet synes etter Atlas-kartet å være tettere enn antydning av Haftorn (1971). Det nordligste funnet av arten er en observasjon i Pasvik, Finnmark våren 1973 (Wikan 1987). Om vinteren opptrer den nesten alltid sammen med barskogsmeisene gran-, topp- og svartmeis samt fuglekonger (disse artene utgjør en såkalt «pariform» gild). Ved å være i flokk med disse artene som har omtrent samme habitatkrav, kan den bruke mer tid til å søke næring og mindre tid til å holde utkikk etter predatorer (Hogstad 1990b).

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

De norske bestanden antas å være innenfor intervallet 20.000-100.000 par. Som en av våre minste overvintrende fugler, rammes trekryperen relativt sterkt av kulde. Etter en hard og kald vinter kan derfor hekkebestanden reduseres meget kraftig regionalt. Bestanden bygges imidlertid raskt opp igjen. Langsiktige

endringer i bestanden er ikke kjent. I Finland har den imidlertid avtatt i antall pga. endringer i skogbruket. I typiske granskoghabitater i Hedmark er det registrert 2-6 territorier/km² (Bekken 1979, 1982, Sonerud 1982).

I Sverige hekker 200.000-800.000 par, i Finland 70.000-100.000 og i Danmark 10.000-50.000 (Koskimies 1992). Den danske bestanden skal være i framgang, den finske i tilbakegang, mens arten holder stand i Sverige (Koskimies 1992).

Hekkebiologi

Som partiell trekkfugl, er det mange som overvintrer hos oss. Disse er trolig territorielle, og ikke sjelden høres trekrypersang både høst og vinter (Hogstad 1990b). Det er imidlertid i mars-mai at sangaktiviteten er på topp. Ungene er svært sensitive overfor forstyrrelser; de skvetter ut av reiret og hopper rundt på bakken før de klatrer opp etter nærmeste trestamme. Pardannelsen skjer i mars hos de stasjonære, noe senere hos de trekkende fuglene. I april bygger hunnen alene reiret i et smalt hulrom med trang inngang. Favoritt-plassen er bak et løsnet barkflak på en trestamme. Hunnen ruger alene de 4-6 eggene og blir matet av hannen. Ungene mates av begge foreldrene og forlater reiret etter 15-17 døgn. Trekryperen kan ha 2 kull. Mange hekkinger mislykkes, mest pga. reirpredasjon av ekorn, røyskatt og flaggspett. De voksne tas ofte av spurvehauk.

Trekkforhold

Overveiende standfugl, men mange trekker i september-oktober til De britiske øyer og til nordlige deler av Kontinentet. Kommer tilbake i mars-april.

Olav Hogstad

Trekryper *Certhia familiaris*

412 ● Konstatert hekking

149 ● Sannsynlig hekking

287 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

